

ПИЛИП МИКОЛАЙОВИЧ СЕРКОВ

(до 95-річчя з дня народження)

9 жовтня 2003 року виповнюється 95 років з дня народження та 70 років науково-педагогічної діяльності видатного вченого, електро- та нейрофізіолога, історика біологічної науки, заслуженого діяча науки України, лауреата Державних премій УРСР та України у галузі науки та техніки, доктора біологічних наук, професора, академіка НАН України, радника при дирекції Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України Серкова Пилипа Миколайовича.

Пилип Миколайович зробив вагомий внесок у дослідження природи електричних процесів у скелетних м'язах, вивчення механізмів виникнення електричної активності головного мозку. Ці праці увійшли у скарбницю вітчизняної науки і широко цитуються вченими різних країн і включені до підручників і керівництв з нейрофізіології.

Результати вивчення нейронів слухової системи послужили теоретичною основою комплексного дослідження фізіології органу слуху та вестибулярного апарату та призвели до розробки і впровадження у медичну практику нових методів і засобів діагностики та реабілітації функцій слухової системи людини, за що П.М.Серкову була присуджена Державна премія УРСР з науки і техніки за 1978 р.

У авторській монографії "Електрофізіологія вищих відділів слухової системи" описані основні характеристики гальмівних нейронів. Запропонована схема нейронної організації релейних ядер таламуса й обґрунтована концепція про п'ять нейронних механізмів, які регулюють надходження афферентної імпульсації у кору головного мозку. Це знайшло відображення у монографії "Нейрофізіологія таламуса" (у співавторстві з В.М. Казаковим), яка удостоєна премії ім. О.О.Богомольця АН УРСР за 1982 р.

Нові факти, які свідчать про участь системи специфічних гальмівних інтернейронів у просторовому та часовому обмеженні по корі головного мозку, функціональну специфіку соматичного та дендритного гальмування знайшли своє відображення у монографії "Коркове гальмування" (1986 р.).

За цикл праць "Нейронні та синаптичні механізми гальмування у корі головного мозку" П.М.Серкову присуджена премія ім. І.М.Сеченова АН СРСР. У ряді робіт (1990-1997 р.р.) автором отримані цінні дані про кількість збуджуючих і гальмівних синапсів на нейронах таламуса і різних ділянок кори головного мозку.

За дослідження впливу гіпоксії на діяльність головного мозку ювіляр удостоєний у 2000 році Державної премії України в галузі науки і техніки.

Всього у творчому доробку видатного вченого - понад 250 наукових праць, в тому числі 5 монографій.

П.М.Серков - творець вітчизняної школи нейрофізіологів. Серед його учнів - 16 докторів і 64 кандидати наук, в тому числі 9 завідувачів кафедр в ВУЗах України і 5 завідувачів відділів у науково-дослідних установах.

Багато зусиль докладав ювіляр і до науково-педагогічної роботи на посаді проректора Вінницького та Одеського медичних інститутів. Але найповніше його талант організатора науки розкрився на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України. З його іменем пов'язане значне підвищення рівня науково-організаційної роботи Інституту, багато зроблено для посилення координації наукових досліджень у галузі фізіології людини та тварин в Україні. П.М. Серков - багаторічний головний редактор "Фізіологічного журналу", на даний час входить до складу його редакційної колегії і ради. Патріарх люб'язно прийняв запрошення увійти до складу редакційної колегії нашого журналу. Нам особливо приємно відзначити безпосередню активну причетність Пилипа Миколайовича до відкриття у 1981 році на курорті Трускавець відділу по вивченню механізмів фізіологічної дії мінеральних вод, постійну моральну підтримку, особливо впродовж важкого періоду становлення.

Вклад П.М.Серкова у розвиток вітчизняної науки відзначений званням заслуженого діяча науки УРСР, двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом "Знак Пошани", медалями, відзнакою Президента України "За заслуги" III ступеня.

Щиро вітаючи Пилипа Миколайовича з 95-річним ювілеєм, бажаємо йому міцного здоров'я і творчого довголіття, нових успіхів на ниві вітчизняної фізіологічної науки!

РЕДКОЛЕГІЯ